

корупція, злиття кримінальних елементів з державними службовцями, передусім у верхніх ешелонах влади»¹.

Варто підтвердити, що Петро Павлович упродовж всього свого життя, де б він не був — серед колег, друзів, студентів, знайомих, завжди користувався незмінною популярністю й авторитетом, відзначався надзвичайною працьовитістю та енергією, високим професіоналізмом і відповідальністю, обов'язковістю та порядністю, скромністю та доброзичливістю. В особі Петра Павловича гармонійно поєднувалися християнська моральність, духовність, потужний інтелект, ерудиція і глибоке відчуття національних коренів, любов до Батьківщини, самовіддана праця задля її культурного і духовного розвитку. Він завжди буде в нашій пам'яті.

3.15 ЕТНОГРАФ, ПРОФЕСОР ГЕОРГІЙ КОЖОЛЯНКО*

Іван Воротняк

Народознавчі студії українського населення Буковини тісно пов'язані з ім'ям відомого буковинського етнографа, доктора історичних наук, професора, завідувача кафедри етнології, античної та середньовічної історії, голови Буковинського етнографічного товариства Г. Кожолянка.

Георгій Костянтинович Кожолянко народився 27 червня 1946 р. у с. Кам'яна Сторожинецького району Чернівецької області в селянській сім'ї².

Його дитинство припало на складний повоєнний час, пережив голод 1947 р., останні роки сталінського тоталітаризму та період хрущовської відлиги, коли здобував шкільну освіту. У пошуках свого місця в житті спробував себе в технічних спеціальностях: кіномеханіка, фото- кіно- телеоператора, навіть автомобільного майстра-механіка. Як показав час, здобуті технічні навички в кіномеханіці згодом знадобилися під час етнографічних експедицій³.

Студентське життя почалося в 1967 р. зі вступу до історичного факультету Чернівецького державного університету⁴, де захопився етнографією,

¹ Одинська Ж. На життєвих вертикалях. 2-га частина. Чернівці. 2014. С. 134.

² Архів відділу кадрів ЧНУ, особова справа Г. Кожолянка. Діловодний № 50. Арк. 6.

³ Шестаков Ю., Пирог У. Г. К. Кожолянко — дослідник етнографії Буковини. *Буковинський історико-етнографічний вісник*. Чернівці : Прут, 2003. Вип. 5. С. 166.

⁴ Архів відділу кадрів ЧНУ, особова справа Г. Кожолянка. Арк. 6.

Збір польового матеріалу Г. Кожолянком під час етнографічної експедиції у с. Сергії Путильського р-ну (1988 р.)

якій згодом присвятив все своє подальше життя. З першого й до останнього курсу навчання на історичному факультеті займався дослідженням етнографічних проблем, брав участь у наукових конференціях, етнографічних експедиціях¹.

Першою науковою публікацією стала розвідка «Народний одяг українців Північної Буковини в кінці XIX — на початку XX століття»², у якій автор охарактеризував народний буковинський костюм, що на рубежі століть зазнав певних змін і доповнень, зокрема, в жіночих сорочках, прикрасах, головних уборах³.

У 1972 р., закінчивши навчання в Чернівецькому державному університеті, став працювати лаборантом у Чернівецькому медінституті. А з 10 липня 1974 р. Г. Кожолянка працював у Чернівецькому державному університеті лаборантом кафедри загальної історії⁴. З 21 березня 1975 р. перейшов на посаду викладача кафедри загальної історії⁵. Водночас працював над кандидатською дисертацією. 20 грудня 1979 р. на засіданні Вченої ради Інституту історії АН УРСР захистив дисертацію на здобуття ступеню кандидата

¹ Шестаков Ю., Пирог У. Г. К. Кожолянка — дослідник етнографії Буковини. С. 166.

² Кожолянка Г. Народная одежда украинцев Северной Буковины в конце XIX — начале XX века. Тезисы докладов IX Всесоюзной студенческой этнографической конференции. Ленинград, 1972. С. 33–35.

³ Шестаков Ю. Науково-педагогічна та суспільно-політична діяльність професора Г. К. Кожолянки. *Покликання служити науці і людям. Науковий збірник на пошану професора Георгія Кожолянки*. Чернівці: Наші книги, 2008. С. 19.

⁴ Архів відділу кадрів ЧНУ, особова справа Г. Кожолянки. Арк. 2.

⁵ Там само. Арк. 5.

історичних наук на тему «Соціально-економічне становище і класова боротьба в Північній Буковині в останній чверті XVIII — на початку XX ст.»¹.

З 1983–1991 рр. (з невеликою перервою) Г. Кожолянка був завідувачем кафедри історії стародавнього світу та середніх віків. Під його керівництвом при кафедрі стала діяти етнографічна експедиція. Разом із викладачами доц. Ю. Шестаковим, М. Вишневським та лаборантом В. Демченком він щороку вивозив студентів у передгірські й гірські райони Чернівецької та Івано-Франківської областей з метою збору етнографічних матеріалів. Особливу увагу доц. Г. Кожолянка під час експедицій приділяв вивченню народного житла².

У виданих за результатами польових досліджень публікаціях автором характеризувалися типи поселень, планування садиб, конструктивні особливості, техніка будівництва традиційного буковинського житла, його інтер'єр та екстер'єр³.

Першою монографічною роботою Г. Кожолянка стала невелика книга «Традиційне господарство українців Північної Буковини в кінці XVIII — першій пол. XIX ст.», у якій дослідником були висвітлені питання, що стосувалися землекористування, землеробської техніки, зберігання та переробки врожаю у буковинців⁴. У 1989 р. побачила світ узагальнююча праця науковця «Матеріальна культура населення Північної Буковини»⁵, у якій автором висвітлювалася проблема традиційних занять населення Північної Буковини. Вона згодом стала основою докторської дисертації, захищеної Г. Кожолянком у 1992 р.⁶ 23 квітня 1993 р. автор дисертації отримав науковий ступінь доктора історичних наук⁷.

У 1992 р. вийшла також друком книга Г. Кожолянка, присвячена традиційному житлу українців Івано-Франківщини та Буковини⁸. У першій частині праці (с. 1–16) дослідник охарактеризував типи сільських поселень і садиб. Ним було встановлено, що на території західноукраїнського регіону

¹ Архів відділу кадрів ЧНУ, особова справа Г. Кожолянка. Арк. 29.

² Шестаков Ю. Науково-педагогічна та суспільно-політична діяльність професора Г. К. Кожолянка. С. 19.

³ Кожолянка Г. Декоративное оформление сельского жилья Северной Буковины I пол. XX в. *Всесоюзная сессия по результатам полевых этнографических, антропологических исследований 1982–1983 гг. Тезисы докладов*. Черновцы, 1984. С. 341–343; Кожолянка Г. Изменения в застройке поселений и строительство жилищ сельского населения Северной Буковины. *Новая советская литература по общественным наукам. История. Археология. Этнография*. 1985. № 1. С. 23–26.

⁴ Шестаков Ю., Пирог У. Г. К. Кожолянка — дослідник етнографії Буковини. С. 166.

⁵ Кожолянка Г. Матеріальна культура населення Північної Буковини в кінці XVIII — на поч. XX ст. Київ, 1989.

⁶ Кожолянка Г. Матеріальна культура українського населення Північної Буковини XIX 80-х рр. XX ст. : автореф. дис. на здобуття вченого ступеня доктора іст. наук. Київ, 1992.

⁷ Архів відділу кадрів ЧНУ, особова справа Г. Кожолянка. Арк. 72.

⁸ Кожолянка Г. Поселення та житло українців Івано-Франківщини та Буковини. Едмонтон, 1992.

в XIX — першій половині XX ст. були поширені різні типи садиб: закритий двір і його варіант — гражда, Г- і П-подібні забудови садиби, двір з незв'язаними будівлями, однорядна або дворядна забудова двору — погонний двір та ін. Автор також констатував, що в гірських районах, особливо на високогір'ї, у XIX ст. поширеним типом садиби заможних селян була гражда. Бідні селяни в гірській місцевості споруджували господарські споруди переважно розосереджено або в одному комплексі з житлом. Натомість у передгір'ї і рівнинній місцевості садиби закритого типу споруджувалися зрідка. Тут переважали садиби з розосередженими будівлями, садиби погонного типу з однорядною або дворядною забудовою. Характер забудови садиби визначався як географічними умовами, так і соціально-економічним становищем сільського населення окремих зон (с. 15).

У другій частині праці (с. 17–39) етнограф подав типи традиційного житла. Спираючись на археологічні, писемні та матеріальні джерела, автор висвітлює еволюцію типів осель сільських жителів, починаючи з першої половини I тис. н. е. і до початку XX ст. Автор констатував, що у другій половині XIX — на початку XX ст. найпоширенішим типом житла на Гуцульщині були трикамерні житлові споруди типу: «комора + хата + сіни». Він також відзначав, що одночасно із соціальною диференціацією в хатах заможних господарів збільшилася кількість приміщень. Переважно це був чотирикамерний тип житла: «комора + хата + сіни + хата» з притулами. Житлові будівлі споруджувалися з господарськими критим переходом, утворюючи Г-подібний чи П-подібний двір. Так само поширеними були гражди. У 20–30-х рр. XX ст. споруди типу гражд втратили замкнутий характер, перед будинком облаштовувався замкнутий дворик.

У третій частині книги Г. Кожолянка охарактеризував матеріал і техніку спорудження народного житла (с. 41–61). Розглянувши конструктивно особливості та розвиток будівельної техніки на Івано-Франківщині, він

**Титул монографії Г. Кожолянка
«Поселення та житло українців
Івано-Франківщини та Буковини»**

підкреслював, що вони беруть свій початок з давньоруських часів. Будівельна техніка XIV–XVII ст., за його словами, продовжувала традиції Давньої Русі. У період XIV–XVII ст. формуються гуцульські та бойківські поселення, у будівельній техніці яких появилися певні відмінності, визначені специфікою будівельних матеріалів, що використовувались жителями Прикарпаття. Досліджуючи техніку спорудження житла на Івано-Франківщині й Буковині, науковець зафіксував ряд спільних рис із конструкцією житлових споруд і будівельною технікою інших регіонів України.

Упродовж 2002–2006 рр. був завідувачем кафедри етнології, античної та середньовічної історії, а також науковим редактором фахового видання «Питання стародавньої та середньовічної історії, археології і етнології» Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича. З 2006 р. працював професором кафедри етнології, античної та середньовічної історії.

Підсумком багаторічних досліджень у галузі етнографії буковинського краю стала тритомна монографія Г. Кожолянка «Етнографія Буковини». Дослідження, що складалося з трьох книг, було результатом понад тридцятирічної праці науковця, який умістив у них зібрані упродовж багатьох років експедиційні матеріали про традиційну культуру українців, молдаван і румунів, які мешкають на теренах Чернівецької області¹.

Перший том монографії з етнографії Буковини побачив світ у 1999 р.² У ньому науковець здійснив огляд історії буковинського краю з найдавніших часів до початку XX ст., розглянув проблеми заселення його території, формування етнічного складу населення, дав характеристику громадського побуту місцевих мешканців.

Також у першому томі, спираючись на значний польовий етнографічний матеріал, дослідник докладно зупинився на народній агрокультурі, зокрема на питаннях використання двопільної, трипільної та багатопільної систем обробітку ґрунту, застосування мінеральних добрив, охарактеризував культивування ґрунту, проаналізував динаміку урожайності основних землеробських культур, які вирощувалися сільськими жителями на Буковині.

У розділі «Поселення та житло» вченим охарактеризовано типи поселень, планування традиційного селянського житла, проаналізовано технологічні прийоми та розглянуто технічні характеристики матеріалу, що використовувався під час будівництва будинків і господарських споруд. Окрему увагу приділено опису внутрішнього та зовнішнього облаштування житлових комплексів у різних природно-кліматичних зонах буковинського краю.

¹ Шестаков Ю. Науково-педагогічна та суспільно-політична діяльність професора Г. К. Кожолянка. С. 21.

² Кожолянка Г. Етнографія Буковини. Т. 1. Чернівці, 1999.

Докладно зупинився дослідник на вивченні такої важливої складової матеріальної культури буковинців, як традиційний одяг, присвятивши йому окремий розділ книги. Він розглянув в історичній ретроспективі еволюцію комплексу народного вбрання жителів Буковини, проаналізував матеріал і техніку виготовлення, охарактеризував регіональні особливості традиційного костюма населення краю (як-от Буковинське Поділля, Верхнє Буковинське Попруття, Буковинське Передгір'я, Буковинська Гуцульщина).

Предметом дослідження в монографії стала і народна їжа буковинців. Висвітлення цього питання автор розпочав із визначення складу харчових продуктів і процесів їх переробки, посуду та хатнього начиння. Вчений охарактеризував повсякденну буденну їжу з окремими категоріями інгредієнтів: хліб, борошняні та круп'яні страви, молочну їжу, овочеві страви, безалкогольні й алкогольні напої; висвітлив режим харчування й описав місця приготування їжі. Окремо автором виділено святкову й обрядову їжу, в якій, за його словами, найбільш чітко простежується етнічна своєрідність народу, стан розвитку його культури.

Другий том етнографії Буковини¹ є комплексним дослідженням сімейної обрядовості буковинських українців з наведенням для порівняння окремих матеріалів про весільну й загалом сімейну обрядовість у румунів і молдаван краю. На думку рецензента праці проф. С. Макаруча, відомості про форму і структуру сім'ї у буковинців подані, «можливо, більше в історико-соціологічному вимірі, ніж в етнографічному, хоча досить випукло окреслені функції членів сім'ї, зокрема батька і матері, молодшого подружжя, неодружених синів і дочок, дітей, розглянуті особливості буковинської термінології на позначення родинного стану членів сім'ї та їхніх родичів»².

Окремий розділ у книзі дослідник присвятив весільній обрядовості – важливій складовій народної духовної культури. За твердженням Г. Кожолянка, в обряді весілля загалом на Буковині збереглися багаті здобутки пісенної та хореографічної творчості, прослідковується спадковість у звичаях. Разом із тим він відзначив: «...спілкуючись з багатьма людьми різного віку, з прикрістю спостерігаю: традиційне весільне дійство в наш час усе більше й більше втрачає свій характер, тривалість у часі, колорит, наповненість обрядодіями. Молодь майже не співає весільних пісень, не знає змісту і послідовності обрядодій, ритуали спрощуються»³.

¹ Кожолянка Г. Етнографія Буковини. Т. 2. Чернівці : Золоті литаври, 2001.

² Макаруч С. [рецензія] Кожолянка Георгій. Етнографія Буковини. Вісник Львівського університету. Сер. істор. 2012. Вип. 47. С. 401.

³ Кожолянка Г. Етнографія Буковини. Т. 2. С. 327.

Змістовним також є розділ «Сім'я та сімейні відносини на Буковині», у якому вченим детально описані взаємини членів сімейного подружжя та дружини, їхніх дітей. Також доволі ґрунтовно досліджена і поховальна обрядовість буковинців, яка, за визначенням автора, відзначається більшою консервативністю, а отже, меншою здатністю до часових змін.

Третій том етнографічного дослідження Буковини¹ присвячений опису та науковій інтерпретації народного календаря буковинців і календарної обрядності. Порядок висвітлення календарного циклу здійснений автором монографії у руслі традицій вітчизняної етнографічної науки: починаючи з зимово-різдвяного циклу і через свята весняного періоду, відтак літній календарний цикл, завершено календарними обрядами осені. Як і в другому томі, у третій книзі до текстового наративу дослідником долучено значну кількість польових матеріалів, які ілюструють календарну обрядовість населення краю.

Опис календарного циклу автор розпочав у праці від свята св. Дмитра, описав характерні риси обрядів і звичаїв, пов'язаних зі святами св. Козьми і Дем'яна, св. Михайла, св. Андрія, св. Варвари і св. Миколая. Дослідник охарактеризував комплекс різдвяних обрядодій, традиції, пов'язані з відзначенням старого Нового року, Маланки. Опис різдвяно-зимового циклу свят учений завершив розглядом повір'їв і звичаїв, пов'язаних зі святом Іоана Хрестителя (Івана Предтечі), закінчивши його відповідно до народного прислів'я: «Пішов Предтеча – забрав свята на плечі».

У розділі, присвяченому весняним святам і обрядам, охарактеризовані звичаї, пов'язані із святкуванням Стрітіння, Масниці, звичаї, приурочені до днів Великого посту, Вербної неділі й особливо Великодня. Автор докладно описав великодню звичаєвість, пов'язану з випіканням обрядового хліба – паски, розпису великодніх яєць – писанок, проведенням дитячих ігор. У тісному взаємозв'язку із великодніми святами вчений проаналізував символіку відзначення Провідної неділі.

Розділ, присвячений літнім обрядам, дослідник наповнив описом звичаїв та обрядів, пов'язаних з підготовкою і відзначенням Зелених свят та Різдвом Івана Предтечі (в автора Івана Купала). Проаналізовані уявлення буковинців про русалок і звичаєві перестороги у випадках контактування з ними, символічні навантаження клечання осель і господи, форми поминання покійників на свято Трійці й молодіжні забави в Зелену неділю.

У розділі «Осінні обряди та свята» автор просуває ідею, що основу майже всіх свят осіннього циклу буковинців значно більшою мірою, ніж

¹ Кожолянюк Г. Етнографія Буковини Т. 3. Чернівці : Золоті литаври, 2004.

офіційний християнський календар зі святими, пророками і мучениками, становлять дохристиянські вірування в Перуна (свято Іллі), у магічну силу маку (свято Маковія), рівно ж свічок (свято Спаса) і т. д. Окремі осінні свята — св. Семена, свято Свічки, свято Світовида — Г. Кожолянка навіть інтерпретує як «рідновірські», відходячи часом від наукової їх інтерпретації на манівці «фолк-історії». За слушним зауваженням етнолог С. Макарчука, який виступив рецензентом праці, «у своєму захопленні так званою РУН-вірою він іноді аж дуже сильно її опоетизовує, жалкує за тим, що була витіснена християнством, більше того, вдається до негативних оцінок християнства у комплексі української традиційної культури. Мовляв, саме воно віками руйнувало тисячолітні надбання традиційного народного світогляду та благородні форми співжиття мешканців України з природою, топтало і нищило “давні святині наших предків” (III, с. 294). Навіть моторошно читати деякі окреслення ролі християнства на зразок: “дикість і безкультур’я тягнуться за християнськими проповідниками через тисячоліття” (III, с. 294) або наведені у праці цитати з В. Шаяна (III, с. 274, 321) та деяких інших авторів»¹.

Загалом варто зауважити, що тритомне видання з етнографії Буковини викликало неоднозначну реакцію з боку колег Г. Кожолянка. Так, уже згаданий С. Макарчук у своїй рецензії, відзначивши сильні сторони праці, вказав цілий ряд критичних міркувань, насамперед методологічного характеру. Наведемо, напевне, найбільш резонансне з погляду наукової об’єктивності зауваження рецензента: «Читаючи окремі сторінки рецензованих книг, якимось проймаєшся острахом, що автор не завжди критичний у доборі інформації, використовуючи й праці науково-фантастичного характеру. Це, зокрема, стосується, монографії Ю. Канигіна, популярних статейок таких же популярних друкованих “метеликів” 80–90-х рр. XX ст., видань сумнівних творів нібито джерельного характеру, як наприклад так званої “Велесової книги” та ін.; ця малопояснювана відправна позиція автора у тій частині тексту, де мова йде про прадавню дописемну історію України, у тому числі Буковини, зумовила появу в книгах рецензованої монографії неймовірних фраз, що суперечать сучасним науковим поглядам, наприклад, що окремі науковці знаходять корені українського етносу від XIX–XII тис. до н. е. (III, с. 315), що на Подунав’ї вже за декілька тисячоліть до трипільців існувала держава Аррата, кордони якої на сході сягали Дніпра (I, с. 42) і т. п. З невластивою для відповідального науковця-історика легкістю автор, подібно до таємничого автора “Велесової книги”, при висвітленні історичних процесів перескакує через тисячоліття, не пояснюючи при цьому ніякої

¹ Макарчук С. [рецензія] Кожолянка Георгій. Етнографія Буковини. С. 400.

Професор Г. Кожолянко

змістовної спільності між собою тих тисячоліть»¹. Отже, попри те, що тринадцяте видання Г. Кожолянка є першим в історії сучасної етнографічної науки комплексним дослідженням традиційної культури й побуту українського населення Буковини, вчений очевидно піддався спокусі романтизації буковинського народознавства в дусі «фолк-історії», що є неприйнятним для академічної науки.

Проф. Г. Кожолянко активно співпрацював із науковими журналами в Україні та поза її межами. З 1992 р. він був членом редакційних колегій закордонних часописів: «Гуцульщина.

Журнал всегуцульської єдності – гуцулів Західної Діаспори» (Торонто, Канада); «Вісті Українсько-Буковинської громади» (Торонто, Онтаріо, Канада); «Буковинського журналу» (Чернівці); всеукраїнського народознавчого журналу «Берегиня» (Київ); «Галичина» (Івано-Франківськ); наукових історичних вісників Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича, Кам'янець-Подільського державного університету, Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. З 1997 р. виконував обов'язки відповідального редактора «Буковинського історико-етнографічного вісника» (Чернівці), з 2002 р. – наукового редактора фахового видання «Питання стародавньої та середньовічної історії, археології і етнології» (ЧНУ)².

Також учений брав активну участь у роботі спеціалізованих вчених рад із захисту у дисертацій: 1998–2005 рр. – спеціалізованої ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій в Інституті мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені Максима Рильського НАН України (Київ); 1996–2006 рр. – спеціалізованої ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій у Чернівецькому національному університеті; 2005–2006 рр. – спеціалізованої ради із захисту кандидатських дисертацій у Прикарпатському національному університеті (Івано-Франківськ)³. Загальний науковий доробок

¹ Макаруч С. [рецензія] Кожолянко Георгій. Етнографія Буковини. С. 400.

² Макар Ю. Слово про студента і професора. Покликання служити науці і людям. Науковий збірник на пошану професора Георгія Кожолянка. Чернівці, 2008. С. 14.

³ Макар Ю. Слово про студента і професора. С. 15.

Г. Кожолянка становить 400 публікацій у вигляді наукових тез, статей, монографій, навчально-методичних розробок і науково-популярних матеріалів, що виходили в пресі.

Неабияке сприяння Г. Кожолянко надав розвитку етнографічної науки в Республіці Молдова в пострадянський період, підтримавши перших співшукачів наукових ступенів своєю тонкою критичною увагою опонента: В. Степанов «Українці Молдови: динаміка етнічної і громадянської ідентичностей (1989–2005)» (Кишинів, 2008); Є. Рацєєва «Проблема збереження і розвитку етнічної ідентичності підростаючого покоління болгар Республіки Молдова на сучасному етапі» (Кишинів, 2010); Н. Іванова «Етнічна ідентичність та її формування у дітей і підлітків шкіл мун. Кишинєва» (Кишинів, 2012); I. Miglev “Sofinden” în contextul ritualurilor calendaristice de primăvara la bulgari din Moldova, Ucraina, și din Bulgaria de nord-est (sfârșitul sec. XIX – începutul sec. XXI) (Chișinău, 2014)¹. Завдяки його зусиллям колеги з Молдови брали участь у конференціях, що проводилися в Україні, видавали статті в збірниках і журналах Чернівців та інших міст України². Починаючи з 2008 р. майже всі захисти дисертацій у Молдові в галузі етнології проходили з його участю або як офіційного рецензента, або як члена спеціалізованої ради³.

Слід особливо відзначити ділові і дружні стосунки, що пов'язували Г. Кожолянка з академіком К. Поповичем і членом-кореспондентом АН Республіки Молдова В. Зеленчуком (з останнім він упродовж багатьох років входив до складу Спеціалізованої вченої ради з етнології в Інституті мистецтвознавства, фольклористики і етнології ім. М. Т. Рильського НАН України)⁴.

Помер професор Георгій Кожолянко 10 січня 2019 р. в м. Чернівці, похований у с. Кам'яна⁵.

Аналіз наукового доробку Г. Кожолянка дає можливість констатувати, що завдяки його науково-дослідницькій діяльності вперше були комплексно вивчені головні елементи традиційної побутової та обрядової культури українського населення Буковини. Крім цього, вчений намагався визначити і прослідкувати взаємовпливи та взаємозв'язки з представниками інших етнічних спільнот краю.

¹ Степанов В. Георгию Константиновичу Кожолянко – 70 лет. *Revista de Etnologie și Culturologie*. Chisinau, 2016. Vol. XIX. С. 128.

² Квилинкова Е. In memoriam: Георгий Константинович Кожолянко – видный ученый и педагог (1946–2019). *Revista de Etnologie și Culturologie*. Chisinau, 2019. Vol. XXVI. С. 137.

³ Там само.

⁴ Степанов В. Георгию Константиновичу Кожолянко – 70 лет. *Revista de Etnologie și Culturologie*. Chisinau, 2016. Vol. XIX. С. 128.

⁵ Сулятицький Т. Кожолянко Георгій Костянтинович. *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс]. Київ, 2019. Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-7555>.